

"गणकाकृती"

गणकाकृती हा शब्द संधी आहे की समास? गणक म्हणजे गणन करणारे. मग ते मानवी, अमानवी; जीव, यंत्र अथवा पद्धती काहीही असेल. आकृती हा शब्द दोनप्रकारे पाहता येईल. आकारातून अभिव्यक्त हा जो आपण व्यवहारात नित्य वापरतो तो एक अर्थ नि दुसरा कृतीभर. जसे, आजन्म म्हणजे जन्मभर. गणकाकृती हा समास दोन प्रकारे नि संधी दोन प्रकारे सोडवता येईल. गणक + आकृती म्हणजे एक तर गणन करणारा आणि एक आकार यांचे एकत्र येणे किंवा गणन करणारा नि कृतीभर भरून राहिलेला यांचे संयुग. तसेच गणकाची आहे आकृती ज्याची असे ते (जसे, शंखाकृती) किंवा कृतीभर आहे गणक जो असे दोन विग्रह होतील. गणनाच्याच कृतीतून जी व्यक्त झाली नि गणकाकार होऊन गेली अशी ती गणकाकृती!

गणकाकृती हा नवाच शब्द आम्ही आपल्यापुढे मांडतो काय, त्याचे पृथक्करण करतो काय, काही एका निष्कर्षाप्रत तुम्हाला नेतो काय... प्रश्न स्वाभाविक आहे, का आहे हा उपद्वयाप?

मित्रहो, लक्षात असेल तुमच्या, आज मराठी भाषा दिन. २७ फेब्रुवारी १९१२ रोजी कविवर्य वि.वा. तथा तात्यासाहेब शिरवाडकर (कुसुमाग्रज) यांचा जन्म झाला त्याला आज शंभर वर्षे पूर्ण होतायत. गेल्या काही वर्षांपासून राज्यशासनाने तात्यासाहेबांचे मराठी भाषेतील योगदान स्मरण्यासाठी त्यांचा जन्मदिन **मराठी भाषा दिन** म्हणून घोषित केला आहे.

शतकाकडे वाट चालत असणाऱ्या या ऋषीतुल्य वाक्प्रभूचा सन्मान १९९२ साली International Star Society of American या संस्थेने त्यांचे नांव एका ताऱ्याला देऊन केला. असा सन्मान क्वचितच कुणाला लाभला असेल. कुसुमाग्रजांचा तारा आकाशातून आपल्यापैकी प्रत्येकाला नक्कीच आठवण देत आहे त्यांनी जागतिक मराठी परिषदेच्या व्यासपीठावरून व्यक्त केलेल्या विचारांची.

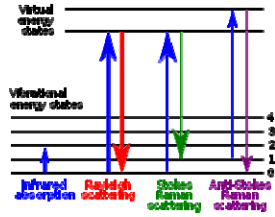
ज्ञानसाधनेसाठी परभाषेतही पारंगत व्हा. मराठीवरील लोकभाषा म्हणून सर्वात मोठे संकट आहे ते शिक्षणाच्या क्षेत्रात...

मराठी ज्ञानभाषा म्हणून संपन्न होण्यात आम्ही आमचा खारीचा वाटा उचलत आहोत, आजपासून... मराठीतून संगणकशास्त्रविषयक काही धडे या मुक्तपीठावर उपलब्ध करून.

राष्ट्रीय विज्ञान दिन.

Chandrasekhar Venkata Raman (1888-1970)

२८ फेब्रुवारी १९२८ या दिवशी सर चंद्रशेखर वेंकटरमण यांनी आपल्या संशोधनाची जाहीर घोषणा केली, जे पुढे नोबेल पुरस्कार प्राप्त रमणपरिणाम म्हणून मान्यता पावले.

सन २०१२ हे भारतीय गणिती विश्वातला चमत्कार म्हणता येईल अशा श्रीनिवास रामानुजन यांच्या जन्माचे १२५ वे वर्ष.

भारताचे पंतप्रधान डॉ. मनमोहनसिंग यांनी **राष्ट्रीय गणित वर्ष** म्हणून जाहीर केलेले.

संगणकशास्त्रातील नोबेल असा ज्याचा गौरव ते द्युरिंग अवार्ड ज्यांच्या नांवे दिले जाते त्या अलन द्युरिंग यांच्या जन्मशताब्दीचेही हेच वर्ष, जगभर **द्युरिंग वर्ष** म्हणून साजरे होतेय.

आपल्या अनुक्रमे ३२ आणि ४१ वर्षांच्या उण्यापुऱ्या आयुष्यात **रामानुजन** आणि **द्युरिंग** यांनी केलेले कार्य शंभर दिडशे वर्षेच काय कित्येक शतके विज्ञानजगतास आणि तदनुषंगाने समाजास उपयोगी पडणारे.

चंद्रशेखर वेंकटरमण, श्रीनिवास रामानुजन आणि द्युरिंग या फेलो ऑफ रॉयल सोसायटी या पुरस्काराने सन्मानित गणकत्रयींच्या कार्याला आदरांजली म्हणून आमचा हा उपक्रम आहे, या आणि अशा गणकाकृतींशी तुम्हा वाचकांची ओळख करून द्यायची.

व्यक्ती की कार्य? पूजा कशाची? हा एक नेहमीचाच वादाचा विषय. गणकाकृतींचा विचार करतांना मला व्यक्ती आणि कार्य वेगळे करता आलेले नाही. कधी संकल्पना मांडताना तुम्हाला ते कर्तृत्व ज्यांचे त्या व्यक्तींच्या व्यक्तीमत्वाची ओळख होईल, कधी व्यक्तींचे दर्शन घडवतांना त्यांनी निर्मिलेले गणकाकार दिसायला लागतील. या गणकाकृतींतून प्रेरणा घेऊन नव्या पिढीतून कुणी गणिताचे प्रेमी, उद्याचे संगणकशास्त्रज्ञ निर्माण व्हावेत.